

U tekstu ćemo razmatrati neke od osnovnih karakteristika Rortyjeve epistemologije, što će nas dovesti do otkrivanja srži Rortyjeve kritike epistemologije. Težnjom ka fleksibilnijim, prizemnijim i manje ambicioznim planovima kojima se filozofija profilirala do sada, Rorty sugerira alternativne načine kojima bi filozofija korespondirala u jednom antiekskluzivističkom smislu sa znanostima i sa drugim modusima ljudskog samopotvrđivanja, u cilju efektivnijeg i konkretnijeg snalaženja i praktičnijeg "nošenja sa svijetom". U tekstu, ćemo navesti i Rortyjeve odnos spram filozofije, sa većom opaskom na epistemologiju.

Ključne riječi: epistemologija, metafizika, hermeneutika.

Uvod

Žudnja za teorijom saznanja nije ništa drugo no žudnja za susprezanjem-žudnja za otkrićem "temelja" na koje se može vezati, okvira van kojih se ne smije izlaziti, predmeta koji se sami nameću, predstava koje se ne mogu opovrgnuti. Kroz vijekove nastojalo se pokazati da filozofija treba da se senzibilira na čovjekov život. Epistemologija je definisana kao teorija o znanostima, njihovim metodama i sistemati. No u daljem tekstu nastojati ćemo pokazati šta je epistemologija naslijedila iz srednjeg vijeka, kako to Rorty kritizira epistemologiju, te koje su konsekvence Rortyjevog relativiziranja zadaće epistemologije.

Tradicionalna epistemologija nije otkrivala kontingenciju svoje teorije. Rorty je razbio ideju da epistemologija ima neki zadatak, te da filozofija treba da bude opšta teorija predstavljanja. Rorty pokušava da objasni da epistemologija ne može da bude definisana u konačnosti, te da se razlikuje od osobe do osobe. S obzirom da je i sam bio pragmatičar, te da epistemologiju definiše upravo kao teoriju spoznaje od koje ćemo imati koristi. Zadatak pragmatičara je „ukidanje“ epistemologije kao zasebnog ili kulturološki utemeljujućeg područja.

Rorty nedavnu reakciju protiv potrage za temeljima opisao je kao „epistemološki bihevizizam“ te nije ukazivao na opremanje novom, savremenijom „bihevizističkom“ vrstom epistemologije koje vrše Quine i Sellars. Njih dvojica prije pokazuju kako stvari izgledaju kada se odustane od žudnje za sukobljavanjem i susprezanjem. Međutim, često se smatra da je nestanak utemeljujuće epistemologije ostavio vakum koji bi trebalo ispuniti. Rorty u „Filozofija i ogledalo prirode“ (poglavljima V i VI) podvrgava kritici različita nastojanja da se taj vakum ispuni. Također, u daljem tekstu govorićemo o hermeneutici, koju Rorty od samog početka želi raščistiti da ne podmeće hermeneutiku kao „predmetnog nasljednika“ epistemologiji, kao djelatnost koja ispunjava kulturnu prazninu koju je nekada zauzimala epistemološki orijentisana filozofija.

1. Razumjevanje tradicionalne epistemologije

U neformalnu definiciju moderne epistemologije spadaju tri takozvana "velika pitanja" koja su obilježila novovjekovnu putanju nekadašnje filozofske gnoseologije: "Što je znanje?", "Što možemo znati?" i "Kako znamo ono što znamo?" Ta tri pitanja označavaju zapravo područje u kojem se odvija istraživanje fenomena znanja, koji je sam predmet tek približne definicije. Međutim, ta pitanja sadrže ujedno i nevidljivu, u tradicionalnoj gnoseologiji često posve zanemarenu, povijesnu dimenziju interesa za znanjem, raspon nastajanja jednog temeljnog epistemološkog pitanja. Tako, dok jedni filozofi vide pravi ili problemski početak epistemologije kao filozofske discipline kod Lockeja, to jest, kao prirodno, empirističko i pozitivno disciplinarno nasljeđe, zagovornici refleksivne ili kritičke epistemologije identificiraju ga radije kod Descartesa.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com